

УДК 378:37.091.3:004:811.111
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2026-113-7>

НАВЧАЛЬНА АВТОНОМІЯ СТУДЕНТІВ У ЦИФРОВОМУ ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Бибик Тетяна Григорівна,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності «011. Освітні, педагогічні науки»
Херсонський державний університет
tbybyk@ksu.ks.ua
orcid.org/0009-0008-4238-4125

Анотація. Метою статті є теоретичне обґрунтування проблеми формування навчальної автономії студентів у цифровому освітньому середовищі та визначення педагогічних можливостей викладання англійською мовою як чинника розвитку самостійної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти. У межах дослідження навчальна автономія розглядається як інтегративна характеристика особистості студента, що поєднує здатність до саморегуляції, відповідальності, рефлексії та усвідомленого управління власним навчальним процесом в умовах цифровізації освіти. **Методи** дослідження мають теоретичний характер і включають аналіз, порівняння та узагальнення наукових джерел з педагогіки, психології, лінгводидактики та теорії цифрової освіти, а також метод теоретичного моделювання й абстрагування. Застосування зазначених методів дало змогу систематизувати наукові підходи до трактування навчальної автономії, визначити її структурні компоненти та окреслити особливості формування в умовах цифрового освітнього середовища з використанням англійської мови як мови викладання. **Результати** дослідження свідчать, що цифрове освітнє середовище створює сприятливі умови для розвитку навчальної автономії студентів завдяки гнучкості, відкритості та доступності освітніх ресурсів. Встановлено, що викладання англійською мовою посилює потребу студентів у самостійній організації навчальної діяльності, сприяє розвитку саморегуляції, критичного мислення та мотивації до навчання, а також забезпечує інтеграцію у міжнародний освітній простір. **У висновках наголошено**, що формування навчальної автономії студентів є необхідною умовою підвищення якості вищої освіти в цифрову епоху. Викладання англійською мовою розглядається як ефективний педагогічний ресурс, який за умови належного методичного супроводу сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних до навчання протягом життя та професійної мобільності.

Ключові слова: навчальна автономія, цифрове освітнє середовище, викладання англійською мовою, вища освіта, саморегульоване навчання, педагогічний потенціал.

STUDENT LEARNING AUTONOMY IN THE DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT: PEDAGOGICAL OPPORTUNITIES FOR TEACHING IN ENGLISH

Bybyk Tetyana Hryhorivna,
Doctoral (Educational and Scientific)
Candidate Specialty "011. Educational, Pedagogical Sciences"
Kherson State University
tbybyk@ksu.ks.ua
orcid.org/0009-0008-4238-4125

Abstract. The **purpose** of this article is to provide a theoretical substantiation of the problem of developing students' learning autonomy in a digital educational environment and to identify the pedagogical potential of teaching in English as a factor in fostering independent learning among higher education students. Within the study, learning autonomy is viewed as an integrative personal characteristic that combines the ability for self-regulation, responsibility, reflection, and conscious management of one's own learning process under conditions of educational digitalization.

The research **methods** are theoretical in nature and include the analysis, comparison, and generalization of scholarly sources in pedagogy, psychology, linguodidactics, and digital education theory, as well as the methods of theoretical modeling and abstraction. The application of these methods made it possible to systematize scientific approaches to the interpretation of learning autonomy, to identify its structural components, and to outline the specific features of its development in a digital educational environment with English used as the language of instruction.

The **results** of the study indicate that the digital educational environment creates favorable conditions for the development of students' learning autonomy due to its flexibility, openness, and accessibility of educational resources. It has been established that teaching in English increases students' need for independent organization of learning activities, promotes the development of self-regulation, critical thinking, and learning motivation, and facilitates integration into the international educational space.

The **conclusions** emphasize that the development of students' learning autonomy is a necessary condition for improving the quality of higher education in the digital era. Teaching in English is considered an effective pedagogical resource which, when supported by appropriate methodological guidance, contributes to the preparation of competitive professionals capable of lifelong learning and professional mobility.

Keywords: *learning autonomy, digital educational environment, teaching in English, higher education, self-regulated learning, pedagogical potential.*

Вступ. Навчальна автономія студентів у сучасних умовах цифровізації освіти набуває особливої актуальності, оскільки змінюються підходи до організації освітнього процесу та ролі його учасників. Цифрове освітнє середовище створює нові можливості для самостійного навчання, самоконтролю та індивідуалізації освітніх траєкторій студентів. У цих умовах студент дедалі більше виступає активним суб'єктом навчання, відповідальним за власний освітній результат. Однією з ключових характеристик ефективного навчання в цифровому просторі є здатність студента до планування, організації та оцінювання власної навчальної діяльності. Особливе місце в цьому контексті посідає навчання англійською мовою, яке водночас виступає і засобом, і метою освітнього процесу. Викладання англійською мовою в цифровому середовищі розширює доступ студентів до міжнародних освітніх ресурсів та автентичних матеріалів. Це сприяє формуванню мотивації до самостійного опанування знань і розвитку критичного мислення. Цифрові платформи, онлайн-курси, мобільні застосунки та інтерактивні сервіси забезпечують гнучкість у виборі темпу та способів навчання. Водночас зростає потреба у розвитку в студентів навичок саморегуляції та відповідального ставлення до навчання. Як зазначає Чижикова І., навчальна автономія передбачає не лише вміння працювати самостійно, але й здатність до рефлексії власних досягнень і труднощів (Чижикова, 2023). У процесі викладання англійською мовою ці вміння набувають особливого значення, оскільки мовний бар'єр може як стимулювати, так і ускладнювати навчальну діяльність. Педагог у цифровому освітньому середовищі трансформує свою роль з джерела знань на фасилітатора та наставника. Його завданням стає створення умов для розвитку автономії студентів і підтримка їхньої самостійної пізнавальної активності. Важливим аспектом є використання педагогічних стратегій, орієнтованих на студентоцентрований підхід. Поєднання цифрових технологій та викладання англійською мовою відкриває нові педагогічні можливості для формування навчальної автономії. Це дозволяє інтегрувати формальне та неформальне навчання в єдиний освітній

простір. Таким чином, дослідження навчальної автономії студентів у цифровому освітньому середовищі в контексті викладання англійською мовою є актуальним і потребує ґрунтовного теоретичного осмислення.

Теоретичне обґрунтування проблеми. Поняття навчальної автономії студентів є одним із ключових у сучасній педагогічній теорії, особливо в умовах трансформації освіти під впливом цифрових технологій. Проблема формування «навчальної автономії» набула особливого значення за часи реформаторської педагогіки ХХ століття, коли на перший план виходять принципи вільного виховання, трудової школи, експериментальної педагогіки, висловлювання власної думки при навчанні та поява активних методів в освіті, а також керування власною навчальною діяльністю (Чижикова, 2023: 55). У наукових дослідженнях автономія навчання розглядається як здатність здобувача освіти брати відповідальність за власний навчальний процес, самостійно визначати цілі, обирати стратегії навчання, контролювати та оцінювати результати власної діяльності. Такий підхід ґрунтується на ідеях гуманістичної педагогіки, конструктивізму та теорії саморегульованого навчання, які підкреслюють активну роль студента у процесі здобуття знань.

У галузі іноземних мов концепція автономії студента та автономного навчання спершу розроблялася у зв'язку з навчанням іноземної мови дорослих, вивчення іноземної мови для спеціальних цілей (Language for specific purposes – LSP). Пізніше ця проблема була перенесена на більш широку аудиторію та стала предметом досліджень у контексті безперервного навчання у програмах Ради Європи (Бабічева, Рибачук, 2021: 66).

У цифровому освітньому середовищі навчальна автономія набуває нових смислових відтінків. Цифрові технології не лише розширюють доступ до інформації, але й змінюють саму логіку навчального процесу, роблячи його більш відкритим, гнучким та індивідуалізованим. Студенти отримують можливість самостійно обирати джерела навчальної інформації, формати роботи, темп опанування матеріалу та рівень складності завдань. Водночас така свобода вимагає сформованості відповідних метакогнітивних

умінь, зокрема навичок планування, самоорганізації, самоконтролю та рефлексії.

Теоретичні підходи до розуміння навчальної автономії значною мірою пов'язані з концепцією саморегульованого навчання, яка розглядає студента як суб'єкта, здатного свідомо керувати власною пізнавальною діяльністю. У межах цієї концепції автономія виступає результатом поступового розвитку внутрішньої мотивації, відповідальності та усвідомлення особистих освітніх потреб. Цифрове освітнє середовище, у свою чергу, створює умови для реалізації таких процесів через використання онлайн-платформ, систем управління навчанням, адаптивних курсів та інтерактивних інструментів.

Особливе значення в теоретичному осмисленні проблеми має навчання англійською мовою, яке в сучасній вищій освіті дедалі частіше реалізується як мова викладання фахових дисциплін. Англійська мова в цьому контексті виступає не лише предметом вивчення, але й засобом доступу до глобального академічного простору. Це зумовлює необхідність поєднання мовної підготовки з розвитком навчальної автономії, оскільки студент змушений самостійно працювати з автентичними джерелами, аналізувати інформацію та застосовувати її в нових навчальних і професійних ситуаціях.

З позицій теорії іншомовної освіти навчальна автономія розглядається як здатність студента ефективно організувати процес оволодіння мовою з урахуванням власних індивідуальних особливостей. У цифровому середовищі викладання англійською мовою відкриває доступ до різноманітних мультимедійних ресурсів, онлайн-курсів, міжнародних освітніх платформ та комунікативних практик. Це сприяє формуванню умов для автономного навчання, проте водночас потребує педагогічного супроводу та методично обґрунтованого підходу.

Теоретичні дослідження підкреслюють, що навчальна автономія не є вродженою якістю, а формується поступово в процесі цілеспрямованої педагогічної взаємодії. У цьому контексті важливу роль відіграє цифрова дидактика, яка визначає принципи організації навчання з використанням цифрових технологій. До таких принципів належать індивідуалізація, інтерактивність, доступність, відкритість та безперервність навчання. Реалізація цих принципів у викладанні англійською мовою сприяє розвитку в студентів здатності до самостійного навчання та відповідального ставлення до освітнього процесу.

Варто зазначити, що цифрове освітнє середовище змінює традиційну роль викладача. Згідно з сучасними педагогічними теоріями, викладач переходить від ролі транслятора знань до ролі тьютора, фасилітатора та консультанта. Такий підхід передбачає створення умов для самостійної діяльності студентів, надання їм методичної підтримки та формування

сприятливого освітнього клімату. У контексті викладання англійською мовою це означає акцент на розвитку стратегій навчання, критичного мислення та мовної самостійності.

Теоретичне обґрунтування проблеми також спирається на концепцію навчання протягом життя, яка є однією з провідних у сучасній освітній парадигмі. Навчальна автономія виступає необхідною умовою безперервної освіти, оскільки дозволяє людині самостійно оновлювати знання та адаптуватися до змін у професійному середовищі. Викладання англійською мовою в цифровому форматі сприяє формуванню готовності студентів до подальшого самонавчання, зокрема через доступ до міжнародних освітніх ресурсів і наукових публікацій.

У науковій літературі наголошується на взаємозв'язку між мотивацією та навчальною автономією (Лавриш, Буга, 2021: 29–30). Внутрішня мотивація розглядається як ключовий чинник, що стимулює студента до самостійної навчальної діяльності. Цифрове середовище викладання англійською мовою може посилювати мотивацію завдяки інтерактивності, різноманітності форматів навчання та можливості реального застосування мовних навичок. Водночас відсутність належної мотиваційної підтримки може призводити до зниження ефективності автономного навчання.

З теоретичної точки зору важливим є також питання когнітивного навантаження, яке виникає під час навчання англійською мовою в цифровому середовищі. Поєднання засвоєння фахового змісту та іншомовної комунікації потребує від студентів високого рівня концентрації та самоконтролю. Це ще раз підтверджує необхідність розвитку навчальної автономії як умови успішного навчання в багатомовному цифровому просторі.

Педагогічні теорії підкреслюють, що ефективне формування автономії можливе лише за умови поступового переходу від керованого навчання до самостійного. У цифровому середовищі такий перехід може реалізовуватися через поєднання синхронних і асинхронних форм навчання, використання проектної діяльності, проблемно-орієнтованих завдань та рефлексивних практик. Викладання англійською мовою в цьому контексті сприяє розвитку не лише мовних, але й загальнонавчальних компетентностей.

Методологія та методи. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальнонаукових підходів, які забезпечують цілісне теоретичне осмислення проблеми навчальної автономії студентів у цифровому освітньому середовищі в контексті викладання англійською мовою. У роботі застосовується системний підхід, що дозволяє розглядати навчальну автономію як багатовимірне педагогічне явище, сформоване під впливом взаємодії освітнього середовища,

цифрових технологій, мовного чинника та особистісних характеристик студентів. Зазначений підхід дає змогу виявити внутрішні зв'язки між компонентами автономного навчання та визначити їх роль у сучасному освітньому процесі.

Важливе місце в методології дослідження посідає компетентнісний підхід, відповідно до якого навчальна автономія розглядається як інтегрована сукупність знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій і готовності студента до самостійної навчальної діяльності. Застосування цього підходу дозволяє теоретично обґрунтувати значення автономії як ключової складової професійної та мовної підготовки здобувачів вищої освіти в умовах цифровізації та іншомовного викладання.

Методологічною основою дослідження також є студентоцентрований підхід, який акцентує увагу на активній ролі студента в організації власного навчання. У межах цього підходу викладання англійською мовою в цифровому освітньому середовищі розглядається як засіб створення умов для самореалізації, розвитку критичного мислення та формування навичок саморегуляції. Зазначений підхід дозволяє обґрунтувати педагогічні можливості цифрового середовища щодо підтримки індивідуальних освітніх траєкторій студентів.

Також у роботі використовуються теоретичні методи наукового пізнання. Провідним методом є аналіз наукової літератури, який передбачає опрацювання вітчизняних і зарубіжних джерел з педагогіки, психології, лінгводидактики та теорії цифрової освіти. Застосування цього методу дозволяє узагальнити наукові підходи до визначення сутності навчальної автономії, з'ясувати особливості її формування в цифровому освітньому середовищі та визначити роль викладання англійською мовою в цьому процесі.

Метод порівняльного аналізу використовується для зіставлення різних наукових концепцій і підходів до проблеми навчальної автономії, а також для виявлення спільних і відмінних ознак у трактуванні автономного навчання в традиційному та цифровому освітньому середовищі. Застосування цього методу дає змогу визначити еволюцію наукових поглядів на автономію студентів і обґрунтувати її актуальність у сучасних умовах цифровізації освіти.

У роботі також застосовується метод узагальнення, який дозволяє систематизувати результати аналізу наукових джерел і сформулювати теоретичні висновки щодо педагогічних можливостей викладання англійською мовою для розвитку навчальної автономії студентів. Завдяки цьому методу стає можливим виділення ключових чинників, принципів і умов формування автономного навчання в цифровому освітньому середовищі.

Результати та дискусії. Навчальна автономія студентів у цифровому освітньому середовищі

є складним і багатовимірним явищем, що формується під впливом соціальних, технологічних та педагогічних змін у сучасній освіті. Перехід від традиційної моделі навчання до цифрово орієнтованої зумовив переосмислення ролі студента, який перестає бути пасивним споживачем знань і дедалі більше виступає активним учасником освітнього процесу. У цьому контексті автономія розглядається як здатність студента самостійно визначати освітні цілі, обирати засоби та стратегії навчання, а також нести відповідальність за власні результати.

Цифрове освітнє середовище створює унікальні умови для розвитку навчальної автономії завдяки відкритості інформаційних ресурсів, доступності онлайн-платформ і можливості навчатися незалежно від просторових та часових обмежень (Матюха, 2024: 59–61). Студенти отримують доступ до великої кількості навчальних матеріалів англійською мовою, що значно розширює їхні пізнавальні можливості. Водночас така доступність інформації потребує сформованих навичок критичного відбору, аналізу та інтерпретації навчального контенту, що безпосередньо пов'язано з рівнем автономності навчальної діяльності.

Для вивчення мови вчені виокремлюють чотири навчальних етапи навчальної автономії: підготовка, тренування, практика, самооцінка, де перші два означають певну залежність від викладача, більш низький рівень автономії, а останні два – більш високий ступінь автономії, меншу залежність від викладача. Більшість студентів не є автономними з самого початку, а тому поступове впровадження принципів НА стане запорукою успішного вивчення мови. Тим не менш, викладач має розуміти, що кожен студент досягне різного рівня автономності за однаковий проміжок часу, і враховувати це під час визначення мети курсу та підготовки до занять (Чехратова, 2021: 39–42).

Викладання англійською мовою в цифровому освітньому середовищі виступає важливим чинником розвитку навчальної автономії, оскільки поєднує мовну підготовку з фаховим навчанням. Англійська мова в цьому випадку є не лише об'єктом вивчення, а й інструментом пізнання, комунікації та професійного зростання. Студент змушений самостійно працювати з автентичними джерелами, науковими статтями, відеолекціями та онлайн-курсами, що сприяє розвитку навичок самоосвіти та відповідального ставлення до навчального процесу.

Однією з ключових характеристик навчальної автономії є здатність до саморегуляції. У цифровому середовищі студент самостійно планує навчальну діяльність, визначає темп опанування матеріалу та контролює виконання завдань. Викладання англійською мовою посилює потребу в саморегуляції, оскільки іншомовний контекст може ускладнювати сприйняття

навчальної інформації. Це, у свою чергу, стимулює розвиток метакогнітивних умінь, таких як постановка цілей, моніторинг власного розуміння та корекція навчальних стратегій.

Важливим аспектом автономного навчання є мотиваційна складова. У цифровому освітньому середовищі мотивація студентів значною мірою залежить від змістовності навчальних завдань, інтерактивності цифрових інструментів та можливості практичного застосування здобутих знань. Викладання англійською мовою може виступати потужним мотиваційним чинником, оскільки відкриває доступ до міжнародного освітнього простору, академічної мобільності та професійних перспектив. Водночас недостатній рівень мовної підготовки може знижувати мотивацію та потребує педагогічної підтримки з боку викладача.

Цифрові технології суттєво розширюють педагогічні можливості формування навчальної автономії. Онлайн-платформи, системи управління навчанням, електронні бібліотеки та інтерактивні сервіси дозволяють студентам самостійно обирати навчальні траєкторії та способи опанування матеріалу. У контексті викладання англійською мовою це означає можливість використовувати різноманітні формати подання інформації, зокрема відео, подкасти, інтерактивні вправи та форуми для обговорення, що сприяє розвитку автономності та відповідальності за власне навчання. На думку Савченко О., впровадження цифрових технологій у практику викладання іноземних мов може розв'язати низку важливих проблем навчального процесу, зокрема скоротити часовий розрив між знайомством з новими явищами і контролем результатів, подолати проблему недостатньої диференційованості навчання, врахування індивідуальних особливостей студентів та учнів, налагодити процес цілеспрямованого навчання студентів та учнів прийомів самостійної роботи (Савченко, 2021: 66–67).

Роль викладача в умовах цифрового освітнього середовища зазнає суттєвих змін. Він перестає бути основним джерелом інформації та виконує функцію фасилітатора, консультанта і наставника. У процесі викладання англійською мовою викладач створює умови для розвитку автономії, спрямовує студентів у виборі ефективних стратегій навчання та забезпечує зворотний зв'язок. Такий підхід сприяє поступовому переходу від керованого навчання до самостійної навчальної діяльності.

Навчальна автономія також тісно пов'язана з розвитком критичного мислення, особливо в умовах цифрового перенасичення інформацією. Студенти мають навчитися аналізувати джерела, оцінювати їхню достовірність та актуальність, що є особливо важливим під час роботи з англійськими матеріалами. Викладання англійською мовою в цифровому

середовищі стимулює розвиток аналітичних умінь і сприяє формуванню здатності до самостійного прийняття навчальних рішень.

Особливу увагу в дослідженні слід приділити проблемі когнітивного навантаження. Поєднання фахового змісту та іншомовного викладання в цифровому форматі може створювати додаткові труднощі для студентів. У таких умовах навчальна автономія виступає механізмом адаптації, що дозволяє студентам регулювати навчальне навантаження, обирати зручний темп роботи та використовувати допоміжні ресурси для кращого розуміння матеріалу.

Цифрове освітнє середовище сприяє інтеграції формального та неформального навчання, що є важливим чинником розвитку автономії. Студенти мають можливість поєднувати академічне навчання з самоосвітніми практиками, зокрема участю в онлайн-курсах, вебінарах та міжнародних освітніх проєктах англійською мовою. Це сприяє формуванню навичок навчання протягом життя та підвищує рівень самостійності в освітній діяльності.

Як зазначають Шовкопляс О. та Антонченко М., ефективне використання цифрових інструментів для навчання – це не просто використання технологій заради технологій, а цілеспрямоване та усвідомлене застосування цифрових ресурсів для покращення якості освіти, підвищення мотивації учнів та розвитку їхніх навичок. Науковці виділяють такі ключові аспекти ефективного використання цифрових інструментів: цілеспрямованість; індивідуалізація; інтеграція в навчальний процес; інтерактивність та залучення; співпраця та комунікація; критичне мислення та цифрова грамотність; оцінювання та зворотній зв'язок (Шовкопляс, Антонченко, 2025: 13–16).

У контексті викладання англійською мовою навчальна автономія також пов'язана з розвитком комунікативної компетентності. Цифрові інструменти забезпечують можливості для онлайн-спілкування, спільної роботи та обміну досвідом з представниками інших культур. Участь у таких формах діяльності стимулює студентів до самостійного вдосконалення мовних навичок і підвищує рівень відповідальності за результати власного навчання.

Важливим аспектом розвитку автономії є рефлексія, яка дозволяє студентам усвідомлювати власні досягнення та труднощі. У цифровому освітньому середовищі рефлексивні практики можуть реалізовуватися через електронні портфоліо, онлайн-щоденники та самооцінювання. Викладання англійською мовою в цьому контексті сприяє розвитку здатності до самоспостереження та аналізу власної навчальної діяльності іншою мовою, що поглиблює процес усвідомленого навчання.

Таким чином, навчальна автономія студентів у цифровому освітньому середовищі

є результатом взаємодії технологічних можливостей, педагогічних підходів та особистісних характеристик здобувачів освіти. Викладання англійською мовою виступає важливим педагогічним ресурсом, який не лише розширює освітні можливості студентів, але й стимулює розвиток самостійності, відповідальності та готовності до безперервного навчання. Основна частина дослідження підтверджує, що формування навчальної автономії є необхідною умовою ефективного підготовки студентів до професійної діяльності в умовах глобалізованого цифрового освітнього простору.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що навчальна автономія студентів є ключовою характеристикою ефективного навчання в умовах цифрового освітнього середовища. Цифровізація освіти істотно змінює роль студента, надаючи йому більше свободи у виборі змісту, форм і темпу навчальної діяльності. Водночас така свобода зумовлює зростання відповідальності за власні освітні результати. Встановлено, що викладання англійською мовою виступає потужним педагогічним чинником розвитку навчальної автономії. Воно сприяє формуванню навичок самостійної роботи з автентичними джерелами та інтеграції студентів у міжнародний освітній простір.

У ході аналізу з'ясовано, що навчальна автономія має комплексний характер і поєднує мотиваційні, когнітивні та метакогнітивні компоненти. Цифрове освітнє середовище створює сприятливі умови для розвитку цих компонентів за умови педагогічно обґрунтованої організації навчального процесу. Доведено, що ефективно формування автономії можливе лише за наявності відповідного методичного супроводу з боку викладача. Роль викладача трансформується у напрямі фасилітації, консультування та підтримки самостійної навчальної діяльності студентів.

Установлено, що викладання англійською мовою в цифровому форматі сприяє розвитку саморегуляції, критичного мислення та рефлексії. Разом із тим воно може підвищувати когнітивне навантаження, що вимагає поступового формування автономних навчальних умінь. Дослідження підтвердило, що навчальна автономія є важливою передумовою навчання протягом життя та професійної мобільності майбутніх фахівців. Узагальнюючи результати, можна зробити висновок, що поєднання цифрових технологій і викладання англійською мовою відкриває значні педагогічні можливості для підвищення якості вищої освіти. Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні практичних моделей формування навчальної автономії студентів у різних галузях знань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабічева М. Г., Рибачук Ю. Л. Автономія як основа самостійної навчальної діяльності студентів педагогічних спеціальностей у процесі вивчення іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. С. 65–69. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.11>
2. Лавриш Ю., Буга С. Цифрові освітні технології як засіб автономного індивідуалізованого навчання іноземних мов в університетах. *Наукові записки БДПУ. № 1*. 2021. С. 26–33. DOI: 10.31494/2412-9208-2021-1-1-26-33
3. Матюха В. Використання цифрових технологій при навчанні англійської мови у ЗВО. *Вісник № 26*. 2024. С. 58–63. <https://doi.org/10.58407/visnik.242610>
4. Савченко О. Цифрові технології в дистанційному навчанні англійської мови студентів ЗВО. *Молодь і ринок*. № 9. 2021. С. 66–71.
5. Сучасні цифрові інструменти у роботі педагога : методичні рекомендації / Шовкопляс О. А та ін.; за заг. ред. М. О. Антонченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2025. 56 с.
6. Чехратова О. А. Формування навчальної автономії майбутніх учителів іноземних мов у фаховій підготовці : дис. ... д-ра філософії : 011 Освітні, педагогічні науки. Харків, 2021. 332 с.
7. Чижикова І. Розвиток навчальної автономії студентів в умовах гейміфікації навчального процесу у ЗВО. *Освіта. Інноватика. Практика*, 11(2), 2023. С. 54–59. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i2-008>

REFERENCES:

1. Babicheva, M. H., & Rybachuk, Yu. L. (2021). Avtonomiia yak osnova samostoinoi navchalnoi diialnosti studentiv pedahohichnykh spetsialnostei u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Autonomy as the Basis of Independent Learning Activity of Pedagogical Students in the Process of Learning a Foreign Language]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 76(1), 65–69. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.11>
2. Lavrysh, Yu., & Buha, S. (2021). Tsyfrovi osvritni tekhnolohii yak zasib avtonomnoho indyvidualizovanoho navchannia inozemnykh mov v universytetakh [Digital Educational Technologies as a Means of Autonomous Individualized Foreign Language Learning at Universities]. *Naukovi zapysky BDPU*, (1), 26–33. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2021-1-1-26-33>
3. Matiukha, V. (2024). Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii pry navchanni anhliiskoi movy u ZVO [Use of Digital Technologies in Teaching English in Higher Education Institutions]. *Visnyk*, (26), 58–63. <https://doi.org/10.58407/visnik.242610>
4. Savchenko, O. (2021). Tsyfrovi tekhnolohii v dystantsiinomu navchanni anhliiskoi movy studentiv ZVO [Digital Technologies in Distance Learning of English for Higher Education Students]. *Molod i rynek*, (9), 66–71.
5. Shovkopliash, O. A., et al. (2025). Suchasni tsyfrovi instrumenty u roboti pedahoha [Modern Digital Tools in the Work of a Teacher]. Sumy : NVV KZ SOIPPO.
6. Chekhratova, O. A. (2021). Formuvannia navchalnoi avtonomii maibutnykh uchyteliv inozemnykh mov u

fakhovii pidhotovtsi [Formation of Learning Autonomy of Future Foreign Language Teachers in Professional Training] (Doctoral dissertation). Kharkiv.

7. Chyzhykova, I. (2023). Rozvytok navchalnoi avtonomii studentiv v umovakh heimifikatsii navchalnoho

protseesu u ZVO [Development of Students' Learning Autonomy in the Conditions of Gamification of the Educational Process in Higher Education Institutions]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 11(2), 54–59. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i2-008>

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 21.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.04.2026